

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ

спеціальність	206 садово-паркове господарство	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	садово-паркове господарство	факультет	лісового господарства, деревооброблювальних технологій та землевпорядкування
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	лісових культур, меліорацій та садово-паркового господарства

ВИКЛАДАЧ

Познякова Світлана Іванівна

Вища освіта – спеціальність «Біологія»

Науковий ступень - кандидат сільськогосподарських наук 06.03.03 «Лісознавство і лісівництво».

Вчене звання - доцент кафедри лісівництва

Досвід роботи – 21 рік

Показники професійної активності з тематики курсу:

- співавторка 3 навчальних посібників;
- співавторка 8 публікацій, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science;
- співавторка колективних монографій;
- досвід роботи у складі НМК;
- учасниця наукових і методичних конференцій.

телефон	0962370753	електронна пошта	0962370753@btu.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Google Meet

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	поглиблення теоретичних знань здобувачів та формування у них практичних навичок, спрямованих на ефективне використання лікарських рослин, їх збереження, відновлення та раціональне використання для збільшення виробництва високоякісної лікарської продукції і використання на об'єктах садово-паркового господарства.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота.
Специфічні результати навчання і форми їх контролю	• вивчення видового різноманіття лікарських рослин у лісових, лучно-степових фітоценозах та на садово-паркових об'єктах, їх лікарських та декоративних властивостей, особливостей заготівлі та переробки, раціонального використання та збереження рідкісних рослин (ЗК7, ФК11, ПРН11) / тестові завдання, усне опитування • здатність застосовувати набуті знання для раціонального використання лікарських рослин (ЗК8, ФК6, ПРН5) / тестові завдання, усне опитування • здатність використовувати декоративні якості лікарських рослин у ландшафтному дизайні (ЗК7, ФК7, ПРН10) / тестові завдання, усне опитування • здатність виготовляти та користуватися цінною лікарською сировиною (ЗК9, ФК6, ПРН11) / тестові завдання, усне опитування • втілення засобів збереження біологічного різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства в процесі вирощування лікарських рослин (ЗК7,8,9, ФК11, ПРН5,10,11) / тестові завдання, усне опитування
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин – лекції, 18 годин – практичні роботи; 60 годин – самостійна робота; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ФК 6. Здатність оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію і практичні, виробничі й дослідні дані у галузі садово-паркового господарства. ФК 7. Здатність проектувати, створювати та експлуатувати компоненти рослинних угруповань на об'єктах садово-паркового господарства. ФК 11. Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.	Програмні результати навчання	ПРН 5. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста. ПРН 10. Проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квіткових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника. ПРН 11. Координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів у садово-парковому господарстві.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ, ЇХ ЦІЛЮЩІ ВЛАСТИВОСТІ ТА ЗАСТОСУВАННЯ

Лекція 1.	Наука фармакогнозія, основні поняття. Історія розвитку фармакогнозії.	Практичне заняття 1 (ПЗ 1)	Біолого-екологічна, фармакологічна характеристика лікарських рослин.	Самостійна робота	Фармакогнозія. Фітотерапія. Ароматерапія. Сучасні технології. Лікарські рослини для лікування найбільш поширених хвороб. Поширення лікарських рослин у регіонах України. Лісові ягоди. Їх поширення застосування, заготівля, переробка. Лікарські властивості садових культур.
Лекція 2.	Лікарські рослини у природних та штучних фітоценозах, на об'єктах садово-паркового господарства.	ПЗ 2	Лікарські властивості деревних і чагарникових рослин.		
Лекція 3.	Біологічно активні речовини лікарських рослин. Лікарська рослинна сировина та її фармакологічна дія. Цілющі властивості лікарських рослин.	ПЗ 3	Лікарські властивості трав'янистих рослин.		
		ПЗ 4	Біологічно активні речовини в лікарських рослинах. Мінеральні речовини.		
		ПЗ 5	Біологічно активні речовини первинного біосинтезу. Біологічно активні речовини вторинного біосинтезу.		

Модуль 2. РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН

Лекція 4.	Особливості заготівлі та переробки лікарської рослинної сировини.	ПЗ 6	Декоративні властивості лікарських рослин.	Самостійна робота	Підприємства в Україні по переробці лікарської сировини. Біологічний і господарський запас лікарських рослин. Імпортована лікарська сировина.
Лекція 5.	Плантаційне вирощування лікарських рослин. Сучасні проблеми та перспективи плантаційного вирощування.	ПЗ 7	Видове різноманіття лікарських рослин на об'єктах садово-паркового господарства, в лісопаркових насадженнях.		
Лекція 6.	Раціональне використання та збереження рідкісних лікарських рослин.	ПЗ 8	Інтродукція лікарських рослин.		
		ПЗ 9	Цілющі властивості рідкісних лікарських рослин. Лікарські рослини Червоної книги України.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Аннамухаммедова О.О., Аннамухаммедов А.О. Лікарські рослини: навч. посіб. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 202 с.
2. Іващенко О.О., Іващенко О.О. Загальна гербологія: монографія. – НААН, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків, Інститут захисту рослин НААН. – Київ : Фенікс, 2019. – 752 с.
3. Ковальов В.М., Павлій О.І., Ісакова Т.І. Фармакогнозія з основами біохімії рослин: підручник. – Харків: Вид-во НФаУ, МТК-книга, 2004. – 704 с.
4. Лікарське рослинництво: Навч. посіб. / М. І. Бахмат, О. В. Кващук, В. Я. Хоміна, В. М. Комарніцький. – Кам'янець-Подільський: ПП «Медибори2006», 2011. – 256 с.
5. Мигаль А.В. Бокоч В.В. Недеревні ресурси: навч. посіб. – Ужгород: Говерла, 2017. – 128 с.
6. Познякова С.І. Недеревні ресурси лісу. Лісові лікарські рослини. Дерева та чагарники: навч. посібник. – Харків: ХНАУ, 2020. – 245 с.

Методичне забезпечення

1. Лікарські рослини: Енциклопедичний довідник /Відп. ред А. М. Гродзинський. – К.: Голов. ред. УРЕ, 1989. – 543 с
2. Мінарченко В.М., Середа П.І. Ресурсознавство. Лікарські рослини: Навчально-методичний посібник. – К.: Фітосоціоцентр, 2004. – 71 с
3. Познякова С.І. Природно-заповідна справа: методичні рекомендації до виконання практичних робіт і самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» / С. І. Познякова. – Держ. біотехнолог. ун-т. – Харків, 2021. – 126 с.
4. Познякова С. І. Інтродукція та адаптація декоративних рослин: методичні вказівки до виконання практичних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 206 «Садово-паркове господарство». ДБТУ. Харків, 2024. 78 с.
5. Салтиков А.М, Познякова С.І. Недеревна продукція лісу. Лісові лікарські рослини та особливості їх поширення: навч. посіб. – Харків: ХНАУ, 2005. – 126 с.
6. Салтиков А.М, Познякова С.І. Недеревна продукція лісу. Поширення та властивості деревних і чагарникових порід: навч. посіб. – Харків: ХНАУ, 2004. – 66 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.